

در غروب یک روز سرد پاییزی که ریزعلی خواجوی از مزرعه به خانه برمی‌گشت، متوجه شد که بر اثر ریزش کوه، مسیر حرکت قطار بسته شده است. ناگهان صدای آمدن قطار در کوه پیچید. ریزعلی به سرعت پیراهنش را به چوب‌دستی بست و نفت فانوسی را که به دست داشت، روی آن ریخت و آتش زد و به سمت قطار رفت و جان مسافران قطار را از مرگ حتمی نجات داد. حسن امیدزاده معلم فداکاری بود که در یک واقعه‌ی آتش‌سوزی وقتی بخاری کلاس آتش گرفته بود و دانش‌آموزان در میان شعله‌های آتش و دود گرفتار شدند، این معلم شجاع و فداکار جان خود را به خطر انداخت و عده‌ای از دانش‌آموزان را نجات داد. اگر به کوچه‌ها و خیابان‌های شهرها و روستاها نگاه کنید، نام این انسان‌های شریف و فداکار و دوست‌داشتنی را می‌بینید. ما به این گونه افراد فداکار افتخار می‌کنیم و به آنان احترام می‌گذاریم و می‌کوشیم تا از آن‌ها سرمشق بگیریم.

● گروه واژگان مهم املایی بخوان و حفظ کن «مثل باران»

مثل باران - تازه و بی‌ادعا - رقص می‌کردیم - کوچه و بام‌ها - صدای پای کوبی‌هایمان - سبزه می‌روید - باغچه‌ی زیبا - طراوات و تازگی - جای پیمان - غبارآلود - صدای شُرشر - ناودان خانه - لبریز بود - کاشکی - کینه‌ای نبود - بانشاط و تازه - پاک و خندان

.....: مفاهیم آموزشی

نوشتن ضمیرهای پیوسته

- ۱) نشانه‌های م، ت، ش هر گاه به کلمه‌ای بچسبند، مالکیت داشتن چیزی یا کسی را به کسی یا چیزی دیگر نشان می‌دهند.
مثال کتابم یعنی ← کتاب من کتابت یعنی ← کتاب تو کتابش یعنی ← کتاب او
 اگر واژه‌ای نشانه‌ی پایانش «ه» با صدای «ی» باشد، برای اضافه کردن ضمیر از شکل (م، ت، ش) استفاده می‌کنند.
- مثال** مدرسه ← مدرسه‌اش مزرعه ← مزرعه‌ات ساده ← ساده‌ام
- ۲) نشانه‌ی (و) در واژه‌های زبان فارسی صداهای مختلفی دارد و گاهی هم بی‌صداست ولی نوشته می‌شود.
 در واژه‌هایی مانند: آموزگار - صورت - هم‌نوعان - صدای (او) می‌دهد. در واژه‌هایی مانند: جاودانه - پیشروی - هویزه صدای (واو) می‌دهد.
 در واژه‌هایی مانند: خود - تو - دو صدای (ا) می‌دهد. و در کلماتی مانند: درس خوان - خواهش - بخوانم صدایی ندارد.
 هرگاه (و) بین دو یا چند کلمه قرار گیرد و آن‌ها را به هم پیوند دهد، در حالت گفتاری یا خوانش شعر معمولاً با صدای «ئ» خوانده می‌شود.
مثال مهربان و تازه و بی‌ادعا بانشاط و پاک و خندان می‌شدیم

.....: تمرین

- ۱- با استفاده از نشانه‌های مقابل جاهای خالی را پر کنید.
سرمشق	چراغ راه	موقعیت
هم‌نوعان	اشتیاق	غروب
حرکت	تمیلی	واقعه
- ۲- با استفاده از واژه‌های داده شده، متن زیر را کامل کنید. (دو کلمه اضافی است.)
 نانک - طفل - آزار - ثبت‌نام - علت - هویزه

سهام در شهر **هویزه** زندگی می‌کرد. او با شوق در کلاس اول راهنمایی **ثبت‌نام** کرد ولی به **علت** آغاز جنگ نتوانست به مدرسه برود. او با پرتاب سنگ دشمن را **آزار** می‌داد.
 امام خمینی (قدس سره) درباره‌ی حسین فهمیده فرمودند: «رهبر ما آن **طفل** دوازده ساله‌ای است که با نارنجک خود را به زیر **نانک** دشمن انداخت.»
 ۳- جدول زیر را مانند نمونه کامل کنید.

واژه	هم‌خانواده	حروف اصلی	جمله
غروب	مغرب	غ ر ب	خورشید از سمت چپ غروب می‌کند.
مسافر	سفر	س ف ر	ما به مسافرت رفتیم
شریف	اشرف	ش ر ف	مردم ایران شریف هستند
واقعه	وقوع	و ق ع	واقعه عاشورا خطره‌آمیز است
احترام	حرمت	ح ر م	ما به بزرگتر احترام می‌گذاریم

۴- متن درس را بخوانید و کلماتی را که حروف (ه ه) در آن‌ها صدای «ه» و «ه ه» می‌دهد، در جای مناسب بنویسید.

نمونه

صدای «ه» ←	جاودانه	فحیدره	هنزعه	دوره	هوریزه
صدای ه ه ←	نگاه	راه	دوازده	کوه	شبه

۵- کلمه‌های خواسته شده را از متن درس پیدا کنید و در جدول بنویسید.

ر	ق	ن	ی
ه	م	ش	س
ا	ا	ز	ی
س	ا	ه	ن
س	ا	د	ا
م	د	ا	د
ا	س	ا	د

(۱) کلمه‌ی چهار حرفی چهار نقطه‌ای

(۲) کلمه‌ی پنج حرفی پنج نقطه‌ای

(۳) کلمه‌ی شش حرفی هشت نقطه‌ای

(۴) کلمه‌ی هفت حرفی نه نقطه‌ای

(۵) کلمه‌ی هشت حرفی سه نقطه‌ای

۶- متن زیر را با دقت بخوانید و انواع صداهای «و» را در آن مشخص کنید.

در یکی از شهرهای ساحلی هندوستان، پسری همراه پدرش زندگی می‌کرد. در یکی از شب‌ها که دریا موج زیادی داشت، آب ستاره‌های دریایی زیادی را به ساحل آورد. صبح زود، پسر مهربان برای پیاده‌روی و ورزش به کنار ساحل رفت. وقتی ستاره‌های دریایی را دید، خیلی ناراحت شد؛ چون آن‌ها نمی‌توانند برای مدتی طولانی بیرون از آب زندگی کنند. پسر به فکر فرو رفت و بعد از چند دقیقه، یکی یکی ستاره‌ها را برداشت و به دریا انداخت. مردی که در ساحل بود، نزدیک پسر آمد و به او گفت کارش بیهوده است و تا شب هم که بماند، باز نمی‌تواند همه‌ی ستاره‌ها را به دریا بیندازد. اما پسر جوابی نداد و به کارش ادامه داد. او با خود گفت که باید تلاش خودم را بکنم. کمی بعد، پلیس محلی که در حال گشت‌زنی بود، پسر را دید و به کمک او رفت. کمی بعد همه‌ی مردمی که برای پیاده‌روی و دیدن طلوع خورشید به ساحل آمده بودند، برای کمک جمع شدند و به این ترتیب، در مدت کوتاهی، همه‌ی ستاره‌های دریایی به دریا انداخته شدند و نجات پیدا کردند.

نویسنده: پراوین درما مترجمان: کامبیز هادی پور آبکنار، نیما حاجبی، محمدرضاخانزادی

«و» با صدای «او»	«و» با صدای «ه»	«و» با صدای «واو»
هندوستان زود طولانی بیرون	موج خور خورشید	آورد پیاده‌روی ورزش وقتی

۷- از روی شعر زیر، با خط خوش و خوانا بنویسید. (به خط زمینه توجه کنید.)

مهربان و تازه و بی ادعا
نرم با آوازهای شاد خود
رقص می‌کردیم روی سبزه‌ها

۸- کلمات برعکس زیر را اصلاح کنید.

عاجش ← شجاج
راطق ← قطار
چارچ ← چرای

مفاهیم تکمیلی شما

محتوای بیشتر خودتو ارزیابی کن